

L-Eżamijiet Annwali 2017

ID-DISA' SENA L-ISTUDJI SOĊJALI (Option) L-Iskema tal-Marki

Taqsima A

1. c	2. a	3. c	4. b	5. a
6. c	7. a	8. a	9. b	10. b

10 marki

Taqsima B

Mistoqsija	Marki	Tweġibiet
		<i>Dawn it-tweġibiet huma biss indikattivi. Kull opinjoni oħra rilevanti u valida għandha tkun aċċettata.</i>
1	2	Il-kontroll soċjali hi sistema kif is-soċjetà ma tħallix lil kulhadd jagħmel li jrid.
2	2,2 (4)	Kontroll formali - jinżamm b'mod formali permezz ta' ligijiet u regoli. Dan il-kontroll huwa eżerċitat minn awtoritajiet bħall-gvern u mexxejja ta' organizzazzjonijiet. Dawn jinfurzaw il-ligijiet u japplikaw sanzjonijiet formali bħalma huma l-multi u l-ħabs. Kontroll informali – jiehu forma ta' użanzi, tradizzjonijiet, etikett, <i>peer pressure</i> , kif ukoll normi u valuri soċjali li l-individwu jakkwista matul il-proċess ta' soċjalizzazzjoni. Ħafna drabi jiġi eżerċitat mingħajr ma jkun hemm xi regoli miktuba b'mod speċifiku. Dan it-tip ta' kontroll jibda fil-familja fejn it-tfal jitgħallmu jirrispettaw lill-adulti u jobdu l-ewwel regoli tal-ħajja.
3	2,1,1,1,1 (6)	Imġiba devjanti hija tip ta' mġiba li tmur kontra n-norma tas-soċjetà. Eżempji ta' mġiba li hi soċjalment inaċċettabbli: <ul style="list-style-type: none"> • il-konsum tal-alkaħol • it-tipjip f'postijiet pubbliċi • il-piraterija tad-diski • persuni ma jilbsux addattat għall-okkażjoni
4	2,2 (4)	Konformità hija meta inti taġixxi bħalma jagħmlu ta' madwarek, inkluż il-fatt li ssegwi n-normi u r-regoli tal-grupp. Nonkonformità hija meta ma ssegwix ir-regoli u l-valuri tal-grupp li tagħmel parti minnu.
5	2,1,1,1,1 (6)	Sanzjonijiet huma l-konsegwenzi li wiehed jaffaċċja skont l-azzjoni li jkun wettaq. Sanzjoni pożittiva – premju, medalja, ċapċip u tifhir. Sanzjoni negattiva – multa, ħabs, ċanfira. <i>L-istudenti għandhom jagħtu żewġ eżempji għal kull sanzjoni.</i>
6	1,2 (3)	Le, għaliex il-persuna kriminali tkun qed tikser il-ligijiet, mentri l-persuna devjanti tkun qed tmur kontra n-norma li mhux neċessarjament tiġi kkastigata għaliha quddiem il-liġi.
TOTAL	25	

Taqsimha C

Mistoqsija	Marki	Twegibiet
		<i>Dawn it-twegibiet huma biss indikattivi. Kull opinjoni oħra relevanti għandha tkun aċċettata.</i>
1	2	Ċittadin huwa persuna li tgħix f'pajjiż bid-drittijiet u d-dmirijiet.
2	2	L-għan prinċipali tal-Unjoni Ewropea hu li tgħaqqad il-pajjiżi flimkien sabiex ikun hemm il-paċi fid-dinja.
3	1,1,1,1 (4)	L-erba' vantaġġi huma: <ul style="list-style-type: none"> • bħala ċittadini Maltin nistgħu nużaw il-munita ewro meta nivvjaġġaw f'pajjiżi Ewropej • nistgħu naħdmu f'pajjiżi Ewropej • iż-żgħażaġh Maltin jistgħu jistudjaw f'pajjiżi Ewropej • nistgħu ngħixu f'pajjiżi Ewropej.
4	1,1,1,1,1,1 (6)	Drittijiet: <ul style="list-style-type: none"> • dritt għall-opinjoni • dritt għall-informazzjoni • dritt għall-edukazzjoni • dritt għall-vot Dmirijiet: <ul style="list-style-type: none"> • dmir li żżomm l-ambjent nadif • dmir li nasal l-iskola fil-ħin • dmir li nipparteċipa • dmir li ngħin lil min hu fil-bżonn <i>L-istudenti għandhom jagħtu tliet eżempji bħala drittijiet u tlieta oħra bħala dmirijiet.</i>
5	2,1,1,1,1 (6)	Il-kultura hija taħlita ta' elementi li flimkien jagħtu identità lill-individwu u lill-pajjiż. Dawn l-elementi jinkludu: <ul style="list-style-type: none"> • il-lingwa, • il-valuri soċjali • id-drawwiet u l-modi ta' għajxien, l-istorja, it-tradizzjonijiet, l-ikel u l-ilbies, il-mużika u l-arti • it-teknoloġija • ir-religjon <i>L-istudenti għandhom jagħtu erba' eżempji.</i>
6	1,1 (2)	Sottokultura – kultura li tiddistingwi ruħha mill-kultura dominanti. <i>L-istudenti għandhom jagħtu eżempju minn:</i> Emo, Punk, Gotika, Rockers, Bikers
7	1,1,1 (3)	Id-diversità kulturali ssehh b'taħlita ta' ideat u kulturi f'post wiehed permezz tal-globalizzazzjoni, l-ivvjaġġar, il-mass midja, l-emigrazzjoni u l-komunikazzjoni bejn il-pajjiżi. <i>L-istudenti għandhom jagħtu żewġ eżempji minn:</i> il-komunitajiet etniċi f'Malta, studenti barranin, ħaddiema barranin, turisti, żwiġijiet ma' persuni minn pajjiżi oħra, l-internet u l-films.
TOTAL	25	

Taqsim D

Mistoqsija	Marki	Tweġibiet <i>Risposti oħra relevanti għandhom jiġu aċċettati.</i>
1	5	Il-familja tgħallem lit-tfal il-valuri, in-normi, il-lingwa, l-imġiba soċjali, kif ukoll il-kultura. Dan tagħmlu permezz ta' imitazzjoni u l-użu ta' sanzjonijiet. Dawn huma l-ghodod meħtieġa u l-qofol tas-soċjalizzazzjoni. B'dawn il-hiliet it-tfal ikunu jafu kif iridu jgħibu ruħhom fis-soċjetà.
2	1,1,1,1,1 5	Ħafna fatturi wasslu għal dawn il-bidliet, fosthom: <ul style="list-style-type: none"> • il-progress u l-modernità li qed isseħħ fid-dinja • livell oġhla ta' edukazzjoni • l-effett qawwi tal-midja • il-libertà tal-espressjoni u l-firxa ta' informazzjoni permezz tal-internet • livell oġhla ta' għajxien • kemm ir-raġel u l-mara qed jaħdmu f'xogħol bi hlas <i>L-istudenti għandhom isemmu hames eżempji.</i>
3	2,2,2 (6)	<i>L-istudenti għandhom jagħtu tliet tipi ta' familja minn:</i> <ul style="list-style-type: none"> • familja estiża: ġenituri, ulied u nanniet taħt l-istess saqaf • familja nukleari: omm, missier u l-ulied • familja simmetrika: ir-raġel u l-mara jaqsmu r-responsabbiltajiet flimkien • familja estiża modifikata: fejn hemm nanniet jgħixu mal-familja nukleari • familja b'ġenitur wieħed • familja b'koppji tal-istess sess • familja rikostitwita: uħud mill-familji jingħaqdu biex jiffurmaw familja ġdida.
4	1,1,1,1 (4)	<i>L-istudenti għandhom jagħtu żewġ eżempji ta' funzjonijiet tal-familja u jfissruhom:</i> <ul style="list-style-type: none"> • il-funzjoni riproduttiva: li jkollhom l-ulied • il-funzjoni edukattiva: normi u valuri • il-funzjoni ta' għajnuna reċiproka: l-importanza li ngħinu lil xulxin • funzjoni ekonomika: il-familja taqdi ħafna responsabbiltajiet soċjali li huma bla hlas • funzjoni soċjali: kif iġibu ruħhom man-nies b'manjieri u valuri tajba.
TOTAL	20	

Taqsimha E

Dawn it-twegibiet huma biss indikattivi. Kull opinjoni oħra relevanti u valida għandha tkun aċċettata. L-20 marka jitqassmu bejn wieħed u ieħor kif ġej:

17-20 – Tajjeb ħafna

13-16 – Tajjeb

10-12 – Mhux ħazin

0 - 9 – Mhux tajjeb

L-istudenti huma mistennija li joħorġu b'ideat bħal:

Mistoqsija	Marka	Twegibiet
1	20	<p>L-edukazzjoni hi dritt fundamentali tal-bniedem għax tagħtih iżjed dinjità u tiftaħlu iktar opportunitajiet għall-ħajja. B'hekk persuna tkun kapaċi tiegħu deċizzjoni infurmata, iktar għandha ċans issib xogħol, timxi 'l quddiem professjonalment u tilhaq il-potenzjal tagħha. L-istudenti jitgħallmu l-valuri, il-lingwa, użanzi u kultura mill-iskola.</p> <p>F'dan il-komponent l-istudenti jistgħu jiddiskutu l-edukazzjoni formali, informali u nonformali flimkien mal-edukazzjoni tul il-ħajja. L-edukazzjoni tul il-ħajja hu t-tagħlim li jkompli anke wara li tispicċa l-edukazzjoni obbligatorja. Eżempji jistgħu jkunu: taħriġ fuq il-post tax-xogħol, korsijiet mill-Kunsilli Lokali, korsijiet minn għaqdiet volontarji, korsijiet <i>online</i> u oħrajn.</p>
2	20	<p>Il-valuri ċiviċi huma dawk il-prinċipji li għandu jkollu kull ċittadin bħall-valur tad-demokrazija, l-ugwaljanza, it-tolleranza, il-gustizzja, is-solidarjetà u l-imħabba lejn pajjiżu. Dawn il-valuri huma l-pedament ta' soċjetà demokratika u għandhom jiġu mgħallma lit-tfal minn mindu jkunu żgħar. Iktar kemm iċ-ċittadini jhaddnu dawn il-valuri, iktar ikollhom sens ċiviku u dan iwassal għall-għaqda u l-istabbiltà fil-pajjiż. Il-valuri ċiviċi jnisslu sens ta' appartenenza fiċ-ċittadin.</p>
3	20	<p>L-istudenti jridu jsemmu kif jistgħu jinvolvu ruħhom fil-lokal: bħal x'jistgħu jagħmlu fil-kunsill lokali, fil-festa tar-raħal, fil-każini u f' għaqdiet oħra. Dawn huma mistennija jiddiskutu x'effett iħallu fuq il-karattru u l-personalità tagħhom. Għandhom isemmu wkoll kif il-partecipazzjoni u l-attivitajiet li jorganizzaw jaffettwa s-suċċess tal-għaqda li huma msehbin fiha u l-komunità li jagħmlu parti minnha.</p>
TOTAL	20	

Total: 100 marka